

Warszawa, dnia 26 maja 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Ewa Sowińska

ul. Śniadeckich 10, 00 656 Warszawa
Tel. (022) 696 55 44 fax. (0 22) 629 60 79

ZBIA/500/33-4/2008/KC

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

Obserwując ostatnie dramatyczne zdarzenia, w których dochodzi do katowania bezbronnych dzieci przez własnych rodziców czy opiekunów z przykrością muszę stwierdzić, że system pomocy społecznej jest całkowicie niesprawny.

Obowiązujący system jest rozdrobniony, przypisany do różnych szczebli administracji, niewydolny. Jeżeli wiele instytucji jest odpowiedzialnych za to samo zadanie, to tak do końca nikt nie czuje się odpowiedzialny. Opieka społeczna nie pracuje z rodzinami ani przed odebraniem dziecka - żeby zapobiec dramatom - ani po odebraniu, kiedy rodzina ma szansę na uzdrowienie. Brakuje wymiany informacji, koordynacji podejmowanych działań, i to na każdym poziomie.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593) w art. 70 ust. 1 stanowi Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy, w szczególności w formie: *1) poradnictwa rodzinnego; 2) terapii rodzinnej rozumianej jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne, mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań; 3) pracy socjalnej (...).* Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Zjawisko przemocy domowej spełnia wymogi kryteriów trudnej sytuacji życiowej, z których wynika ustawowy obowiązek interwencji i wsparcia ze strony pomocy społecznej.

Mamy do czynienia z rozproszeniem kompetencji między ośrodek pomocy społecznej, ośrodek adopcyjny, powiatowe centrum pomocy rodzinie. To powoduje, że nikt nie jest odpowiedzialny od początku do końca za wsparcie rodziny. Samo wpisanie w kompetencje ośrodka

pomocy społecznej „pracy z rodziną biologiczną” nie przyniesie efektów, trzeba konkretnie zobowiązać do działań poszczególne instytucje i rozliczać z ich realizacji. Pracownik opieki społecznej, ale także nauczyciel, lekarz rodzinny - każdy z nich ma wycinek wiedzy o danym dziecku - gdyby połączyli siły, mogliby lepiej diagnozować zagrożoną rodzinę i skuteczniej jej pomagać.

Kolejnym mankamentem pomocy społecznej, na który zwracałam uwagę w wystąpieniu z dnia 12 grudnia 2007 r. (ZBA-500-48/07/KSz), jest zbyt mała liczba pracowników socjalnych. Jest ich około 20 tys., a zdaniem Polskiego Towarzystwa Pracowników Socjalnych potrzeba 150 tys. Mają oni pod opieką zbyt dużo rodzin, aby dokładnie i z zaangażowaniem przyjrzeć się problemom, jakie istnieją w danym domu. Zwykle na jednego pracownika przypada po sto i więcej rodzin. Przy tej proporcji jest nikła szansa na współpracę, opiekę i terapię. W związku z powyższym wykonywana przez służby socjalne praca jest bardzo często powierzchowna i dalece niewystarczająca.

Działając na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r., Nr 6, poz. 69), chciałabym prosić Panią Minister o podjęcie właściwych działań w celu poprawy skuteczności i jakości zadań wykonywanych przez służby społeczne w zakresie pomocy rodzinie. W przeciwnym razie coraz częściej będzie dochodziło do przypadków przemocy wobec dzieci, a wszelkie podjęte działania będą spóźnione.

Z poważaniem,
S. Janin-Głuch

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 7.10.2008 r.

Jolanta Fedak

DPS-IIA-073-2344 -4/MB/08

Biuro Rzecznika Praw Dziecka	
WYPŁYNEŁO	
1 U. UZ. 2008/7038	
Ilość załączników	
Podpis	<i>K. Czajka</i>
Dekretacja	

**Pani
Ewa Sowińska
Rzecznik Praw Dziecka**

Odpowiadając na pismo z dnia 26 maja 2008r. znak: ZBIA/500/33-1/2008/KC, w którym Pani Rzecznik kieruje zarzuty pod adresem systemu pomocy społecznej w Polsce, informuję:

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493). Ustawa ta została uchwalona w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Działaniom tym nadano ramy prawne, podnosząc tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Zadania wynikające z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przy pomocy Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 25 września 2006 r. Uchwałą nr 162/2006 na lata 2006 – 2016.

Adresatami Krajowego Programu są:

- ofiary przemocy w rodzinie: kobiety, mężczyźni, dzieci, osoby niepełnosprawne, osoby starsze,
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- świadkowie przemocy w rodzinie.

Program powstał we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Zdrowia oraz Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program zakłada konkretne zadania dla wojewody, marszałka województwa, samorządów powiatowych i samorządów gminnych.

Powiaty i gminy są odpowiedzialne za pracę z ofiarami i sprawcami przemocy.

Zgodnie z zapisami Programu samorząd terytorialny ma możliwość wykonywać zadania wynikające z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie samodzielnie lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ramach realizacji Programu wyznaczono pięć priorytetów:

1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;
 2. Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie;
 3. Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
 4. Działania podejmowane w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez działalność specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- oraz
5. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc poprzez realizację programów korekcyjno - edukacyjnych.

Głównym przesłaniem powyższych aktów jest interdyscyplinarne podejście do problemu przemocy i podejmowanie przez przedstawicieli wszystkich instytucji, którzy mogą zetknąć się z przemocą, wspólnych działań. Za przeciwdziałanie zjawisku odpowiedzialni są więc: lekarze, policjanci, sędziowie, nauczyciele, pracownicy socjalni, przedstawiciele organizacji pozarządowych, a także społeczeństwo, które niejednokrotnie akceptuje zachowania sprawców, bądź przechodzi obok nich obojętnie.

Na problem przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie można więc patrzeć tylko i wyłącznie przez pryzmat pracy pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej oraz w powiatowych centrach pomocy rodzinie.

Za zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie odpowiedzialni jesteśmy wszyscy - tak pracujący na szczeblu administracji rządowej jak i administracji samorządowej.

W kontekście powyższego ze zdumieniem odebrałam treść nadesłanego przez Panią Rzecznik pisma.

Nie przypominam sobie bowiem, aby przez dwa lata piastowania Urzędu, występowała Pani Rzecznik z postulatami dotyczącymi zmian legislacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W trakcie licznych posiedzeń Komisji Sejmowych poświęconych tej tematyce postawa Pani Rzecznik była pasywna.

Moje zdziwienie budzi Pani wystąpienie, tym bardziej, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. nr 6, poz. 69), Biuro Rzecznika Praw Dziecka ma obowiązek wszczynania z urzędu postępowań w interesie praw dziecka - nie przypominam sobie aby takie działania Pani podejmowała.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie pozostaje bierne na problem przemocy w rodzinie. Dlatego też planowane są zmiany legislacyjne w omawianym zakresie, oraz wiele innych działań, które będą miały na celu zmniejszenie skali zjawiska oraz zapobieganie krzywdzeniu dzieci.

Na zakończenie, żywię nadzieję, że dalsza współpraca pomiędzy Biurem Rzecznika Praw Dziecka a Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej będzie przebiegała na zasadzie partnerstwa, a nie oskarżeń.

z up. **MINISTER**

Agnieszka Chłoń-Domińczak
PODSEKRETARZ STANU